

Odontologisk radiologi

Om specialiteten

Specialiteten odontologisk radiologi karaktäriseras av bildgivande morfologiska och funktionella metoder för att diagnostisera samt utvärdera behandling av patienter som har orofaciala sjukdomar eller tillstånd.

Kompetensområdet omfattar bl.a.

- fördjupade kunskaper om tändernas, käkarnas, ansiktsskelettets och de omgivande vävnadernas anatomi och funktion,
- fördjupade kunskaper om orofaciala sjukdomar och tillståndets uppkomstmekanismer och förlopp,
- fördjupade kunskaper om bildgivande morfologiska och funktionella metoders styrkor, begränsningar och risker, och
- fördjupade kunskaper om strålningsbiologi samt strålskydd inklusive bedömning av berättigande och optimering.

Samverkan med remitterande och andra enheter som använder funktionella och morfologiska metoder är centralt för specialiteten.

Om målbeskrivningen

Tandläkarnas ST är en målstyrd utbildning vilket innebär att den utgår från uppsatta mål. Dessa mål finns presenterade i en målbeskrivning för varje specialitet. I målbeskrivningen anges den kompetens som en nybliven specialist inom specialiteten ska ha. Den ska användas i utformningen av en ST-tandläkares utbildning och vid bedömningen av hans eller hennes kompetens.

Målbeskrivningen är indelad i olika delmål. De har olika omfattning och kan ta olika lång tid att uppnå. Några av delmålen är specialitetsövergripande (SÖ). De är likadant formulerade och gäller för flera specialiteter. Andra är specialitetsspecifika och gäller alltså endast för en specialitet.

Delmålen består av strecksatser. Vissa av dem inleds med formuleringen ”uppvisa kunskap om” och anger vilka *kunskaper* som en ST-tandläkare ska ha tillägnat sig under utbildningen. Andra inleds med ordet ”kunna” och anger antingen *färdigheter* eller *förhållningssätt* som en ST-tandläkare ska ha utvecklat under sin utbildning.

Odontologiskt omhändertagande används i målbeskrivningen som en vid benämning för de åtgärder som en tandläkare vidtar inom ramen för sin specifika specialistkompetens, såväl polikliniskt som i slutenvård. Åtgärderna omfattar t.ex. utredning, bedömning, diagnostisering, prognostisering, behandling och uppföljning. Behandlingen kan vara såväl förebyggande som rehabiliterande, såväl kirurgisk som icke-kirurgisk. Även remittering till andra aktörer i vård (tandvård och hälso- och sjukvård) och omsorg kan ingå i *odontologiskt omhändertagande*.

Målbeskrivning för specialiteten odontologisk radiologi

Denna målbeskrivning innehåller delmålen:

SÖ 1 – SÖ 9

Odontologisk radiologi 1 – Odontologisk radiologi 10

Specialitetsövergripande delmål

SÖ 1	Kompetenskrav
Leda professionsutvecklingen	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none">– kunna ta ansvar för utvecklingen av undersöknings- eller behandlingsrutiner inom den egna specialiteten– kunna förmedla kunskaper inom den egna specialitetens ämnesområde till olika målgrupper– kunna ta ansvar för samverkan mellan den egna specialiteten och t.ex. andra specialiteter, professioner och organisationer– kunna ta ansvar för det kontinuerliga lärandet på arbetsplatsen– kunna ta ansvar för att förbättrande åtgärder genomförs med utgångspunkt i systematiska utvärderingar av arbetsplatsens processer och rutiner– kunna ta ansvar för integrering och utfasning av tekniker och metoder

SÖ 2	Kompetenskrav
Samhällsodontologi	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none">– kunna tillämpa lagar och andra författningar som gäller för specialisttandvården– uppvisa kunskap om specialisttandvårdens styrning och organisation– uppvisa kunskap om faktorer som påverkar hälsan och skillnader mellan olika grupper i samhället i fråga om den orala hälsan– uppvisa kunskap om hur insatser på samhällsnivå kan påverka den orala hälsan hos befolkningen och hur insatserna kan organiseras

SÖ 3	Kompetenskrav
Kommunikation, pedagogik och samarbete	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – kunna presentera och förklara odontologisk eller medicinsk information på ett tydligt och tillgängligt sätt, såväl muntligt som skriftligt – kunna anpassa sättet att kommunicera med patienter och närstående med utgångspunkt i individuella behov och kommunikativa förmågor – kunna ge patienter och närstående svåra besked respektfullt, empatiskt och med lyhördhet – kunna planera och genomföra undervisning för olika målgrupper – kunna handleda och instruera kollegor och andra medarbetare – kunna ta ansvar för det multiprofessionella teamarbetet kring enskilda patienter

SÖ 4	Kompetenskrav
Vetenskap	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – kunna delta i kunskapsutvecklingen inom den egna specialiteten – kunna kritiskt granska och värdera odontologisk eller medicinsk vetenskaplig information – kunna tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt i det dagliga arbetet

SÖ 5	Kompetenskrav
Etik	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – kunna identifiera etiska problem och analysera dem på ett strukturerat sätt – kunna hantera värdekonflikter i det dagliga arbetet

SÖ 6	Kompetenskrav
Mångfald och jämlikhet	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none">– uppvisa kunskap om hur diskriminering och ojämlikhet i samhället uppstår– uppvisa kunskap om hur diskriminering och ojämlikhet i tandvården kan förebyggas och motverkas

SÖ 7	Kompetenskrav
Patienter med särskilda behov	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none">– kunna identifiera patienter med särskilda behov och vidta adekvata åtgärder– kunna samarbeta i nätverk kring patienter med särskilda behov

SÖ 8	Kompetenskrav
Barn	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none">– uppvisa kunskap om barns normala utveckling– uppvisa kunskap om förhållanden under vilka barn kan fara illa, risk- och skyddsfaktorer i samband med att barn far illa samt tecken på att barn far illa

SÖ 9	Kompetenskrav
Geriatric	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none">– kunna anpassa det odontologiska omhändertagandet av äldre patienter med utgångspunkt i deras särskilda förutsättningar och behov

Specialitetsspecifika delmål

Odontologisk radiologi 1	Kompetenskrav
Psykologi och psykiatri	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om hur patienter och deras närstående kan reagera på akuta och långvariga sjukdomar och tillstånd
Odontologisk radiologi 2	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – uppvisa kunskap om multidisciplinär handläggning vid hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd
Odontologisk radiologi 3	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid infektiösa tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om infektiösa tillstånd i huvud- och halsområdet samt deras spridningsvägar – kunna bedöma radiografiska tecken på infektiösa tillstånd i huvud- och halsområdet – uppvisa kunskap om multidisciplinär handläggning vid infektiösa tillstånd
Odontologisk radiologi 4	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid endokrina och metabola sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om endokrina och metabola sjukdomar och tillstånd som drabbar käkarna och ansiktsskelettet

Odontologisk radiologi 5	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none">– uppvisa kunskap om reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar som drabbar käkarna och ansiktsskelettet

Odontologisk radiologi 6	Kompetenskrav
Öron-, näs- och halssjukdomar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none">– uppvisa kunskap om sjukdomar och tillstånd som påverkar andning och andningsorganen samt tal och sväljning– uppvisa kunskap om sjukdomar och tillstånd som påverkar spottkörtlarna– uppvisa kunskap om sjukdomar och tillstånd som påverkar hörsel- och balansorganen– uppvisa kunskap om samband mellan oral motorik, oral funktion och kraniofacial utveckling– kunna tillämpa radiologisk undersökningsteknik vid diagnostisering av tal- och sväljningsproblem

Odontologisk radiologi 7	Kompetenskrav
Läkemedel	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none">– uppvisa kunskap om hur läkemedelsbehandling kan påverka orala sjukdomar och tillstånd

Odontologisk radiologi 8	Kompetenskrav
Barn och ungdomar	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – kunna anpassa det odontologiska omhändertagandet av barn och ungdomar med utgångspunkt i deras särskilda förutsättningar och behov – uppvisa kunskap om radiologiska metoder för odontologisk åldersbedömning – uppvisa kunskap om symtom på samt diagnostisering och behandling vid sällsynta diagnoser och syndrom som har betydelse för odontologiskt omhändertagande

Odontologisk radiologi 9	Kompetenskrav
Tekniker och strålskydd	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om undersökningsmetoder inom odontologisk radiologi samt kompletterande metoder för undersökning och diagnostisering – kunna värdera radiologiska undersökningsmetoder – kunna tillämpa digital teknik, bildbearbetning samt bildtolkning inom odontologisk radiologi – uppvisa kunskap om strålningsfysik, strålningsbiologi och strålskydd som har betydelse för odontologisk radiologi – uppvisa kunskap om metoder för mätning av stråldoser – uppvisa kunskap om principer för optimering vid radiologiska undersökningar – kunna ta ansvar för berättigandebedömningar vid radiologiska undersökningar

Odontologisk radiologi 10	Kompetenskrav
Undersökning och omhändertagande	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none">– uppvisa kunskap om etiologi till och behandling av dentala, orala och maxillofaciala skador– uppvisa kunskap om etiologi till och behandling av dentala, orala och maxillofaciala anomalier– kunna bedöma behov av samt välja metod för och omfattning av radiologisk undersökning vid sjukdomar och tillstånd, anomalier samt trauma som drabbar tänder, käkar, ansiktsskelett och omgivande vävnader– kunna genomföra radiologiska undersökningar vid sjukdomar och tillstånd, anomalier samt trauma som drabbar tänder, käkar, ansiktsskelett och omgivande vävnader– uppvisa kunskap om indikationer för radiologiska efterkontroller vid odontologiska behandlingar